

UNISECO

AZ AGRO-ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁSI
RENDSZEREK FENNTARTHATÓSÁGÁNAK
MEGÉRTÉSE ÉS FEJLESZTÉSE AZ EU-BAN

<https://uniseco-project.eu/>

Talajkímélő gazdálkodás Magyarországon: álom vagy valóság?

Balázs Katalin – Szilágyi Alfréd – Podmaniczky László

Syngenta Akadémia

Siófok, 2020. február 7.

A projekt támogatást kapott az Európai Unió Horizont 2020
kutatási és innovációs programja keretében.
Támogatási szerződés száma: N° 773901.

1. Talaj és víz: a mezőgazdálkodás legfontosabb természeti erőforrásai
- Hazai tények
2. Milyen európai szakpolitikai folyamatok indokolják a témát?
3. Az UNISECO Horizont 2020 kutatási projekt áttekintése
4. A hazai esettanulmány

UNISECO

AZ AGRO-ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁSI
RENDSZEREK FENNTARTHATÓSÁGÁNAK
MEGÉRTÉSE ÉS FEJLESZTÉSE AZ EU-BAN

Talaj és víz: a mezőgazdálkodás legfontosabb természeti erőforrásai Hazai tények

A projekt támogatást kapott az Európai Unió Horizont 2020
kutatási és innovációs programja keretében.
Támogatási szerződés száma: N° 773901.

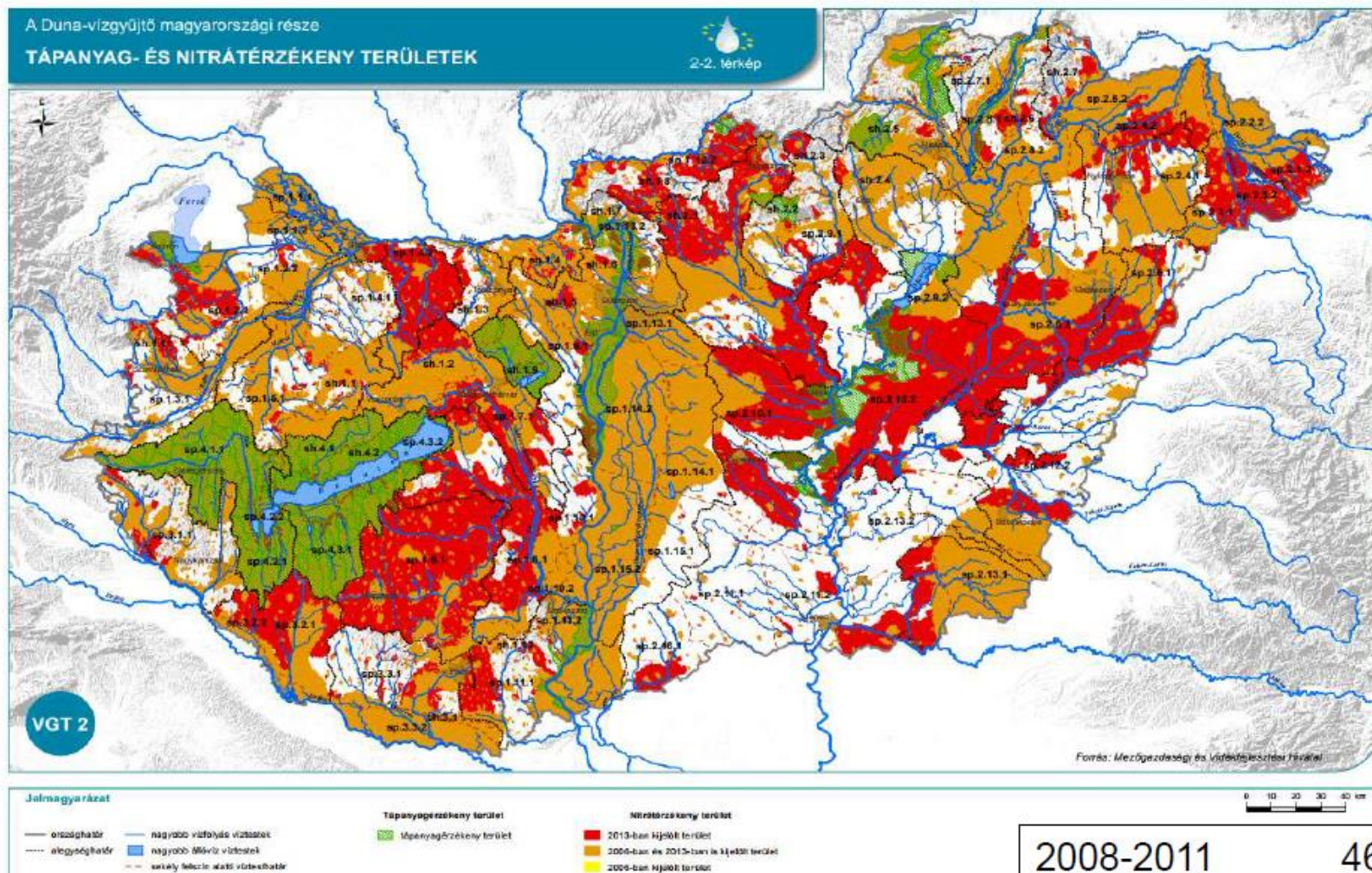
Talaj és víz: a legfontosabb természeti erőforrásaink a termelésben

- A talaj fontos alapja mind a magán- és közjavak előállításának
- A szántóföldi gazdálkodók egyre több extrém időjárási eseményt tapasztalnak, amelyek vízeróziót vagy éppen vízhiányt okoznak a tenyészidőszakban
- A talajminőség fenntartása, a talajban a víz hatékony megtartása a mezőgazdasági termelés fontos eszközei, **a talaj egészségének fenntartása a gazdálkodók közvetlen gazdasági érdekeit szolgálja**

Képek forrása: [FAO, 2015](#)

Vízvédelmi irányelvekkel végrehajtásával kapcsolatos nemzeti vállalások: *Nitrátérzékeny területek kijelölése*

Forrás: Országos Vízügyi Gazdálkodási Terv, 2015

2008-2011	46 %
2013	70 %

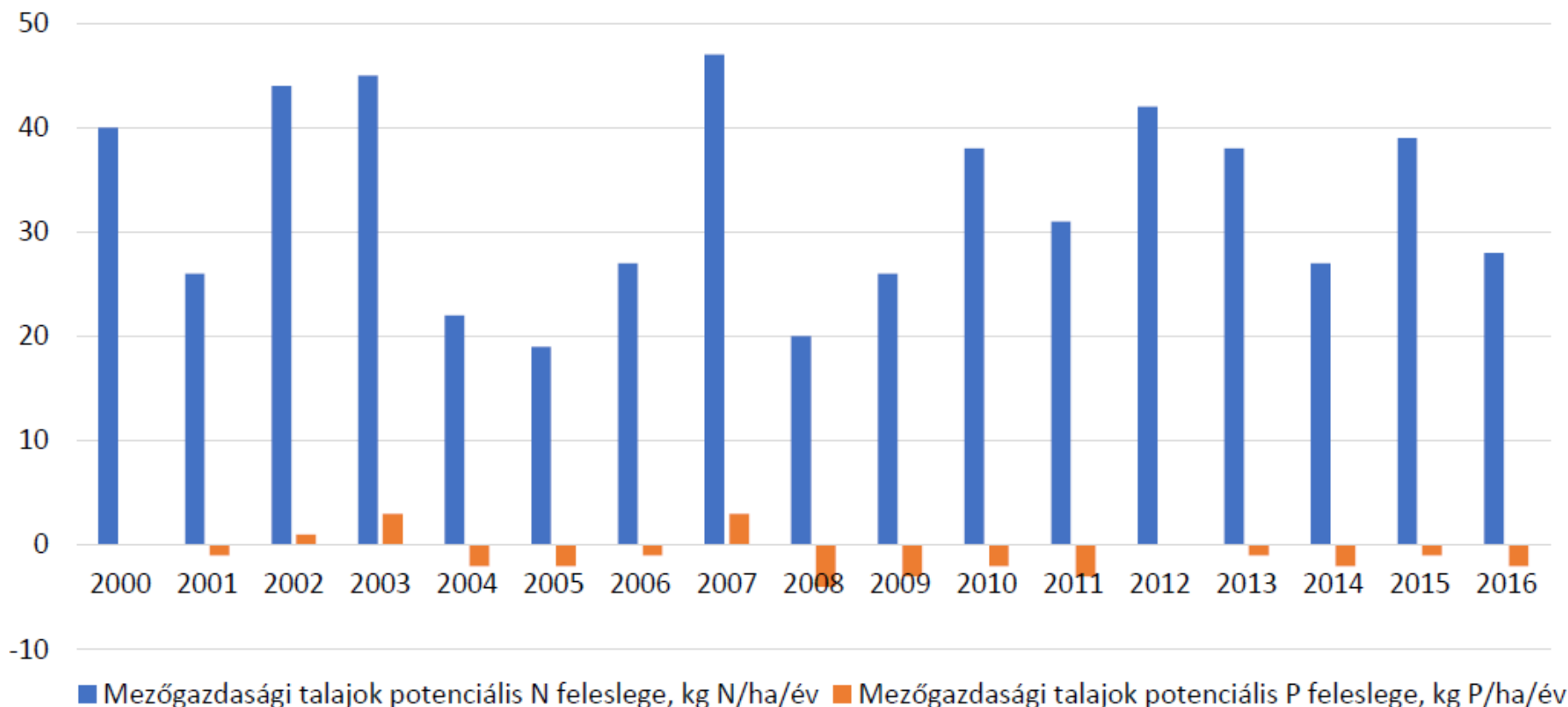
Forrás: Fogarasi J.- Vigh E. Z.- Miskó K. (2020) Környezeti specifikus célterületek helyzetértékelése és az azokhoz kapcsolódó SWOT megállapítások. Budapest, 2020. január 21., NAIK, AKI

Vízvédelmi irányelvekkel végrehajtásával kapcsolatos nemzeti vállalások

Bruttó tápanyagegyensúly

2009-2012

- 25 3000 t/év N terhelés (41% pontszerű, 28% talajvíz, 9 % erózió)
- 3 530 t/év P terhelés (36% pontszerű, 32% mezőgazdaság, 13% talaj drén)

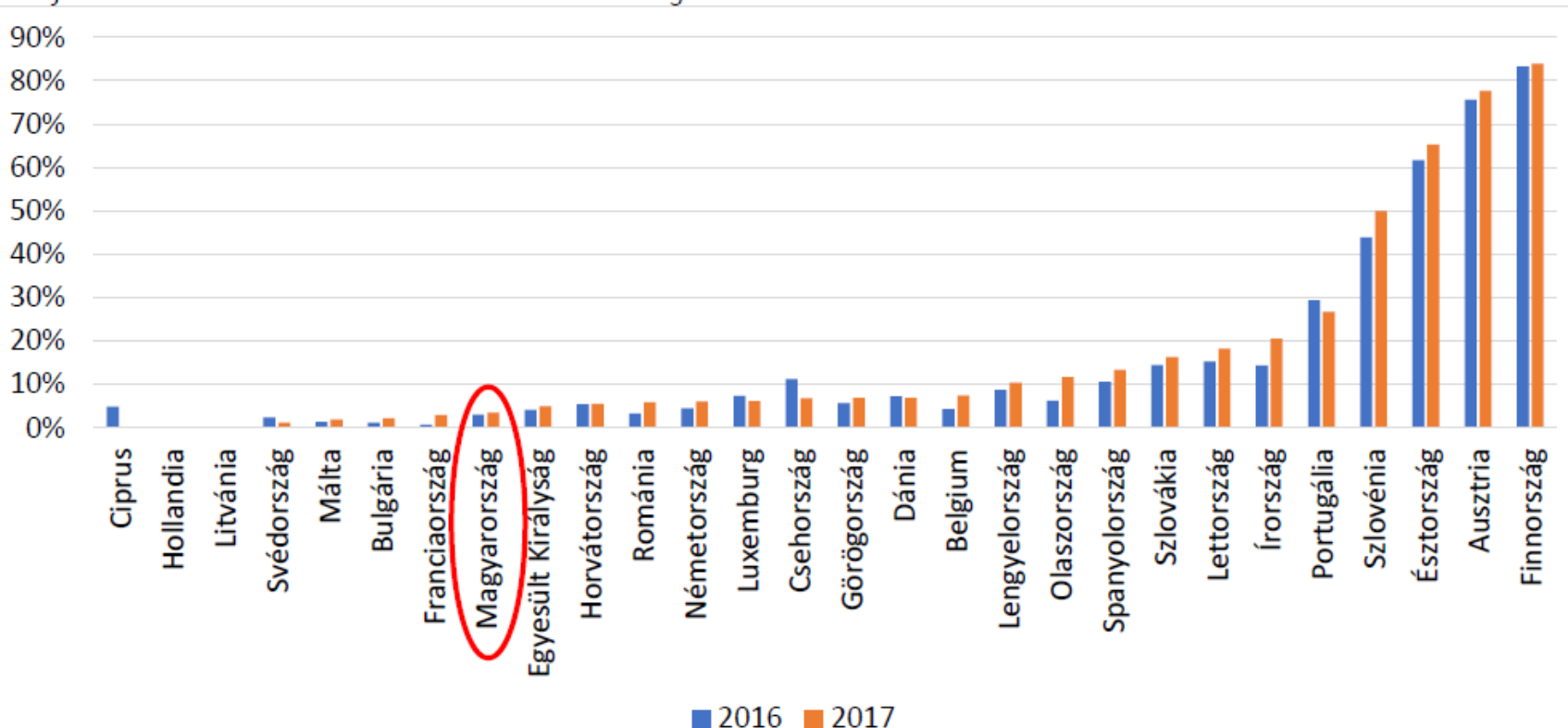
A mezőgazdasági talajok bruttó tápanyagegyensúlya Magyarországon 2000-2016, EEA, 2019

Forrás: Fogarasi J.- Vigh E. Z.- Miskó K. (2020) Környezeti specifikus célterületek helyzetértékelése és az azokhoz kapcsolódó SWOT megállapítások. Budapest, 2020. január 21., NAIK, AKI

Vízvédelmi irányelvekkel végrehajtásával kapcsolatos nemzeti vállalások Vízgazdálkodás, vízviszatartás, víztározók

Az intézkedések meghozatalához (pl. területi vízviszatartásra alkalmas területek meghatározásához) műszaki beavatkozások megtervezéséhez komplex víztest vízgyűjtő szintű tervezés és a gazdálkodók közös cselekvése szükséges (OVGT, 2016):

- Vízvédelmi és víztakarékos öntözésfejlesztési szaktanácsadói hálózat működtetése, kialakítása
- a „jó gyakorlatok” és szakmai útmutatók rendelkezésre állása
- referenciaüzemek az elérhető beruházási lehetőségekről

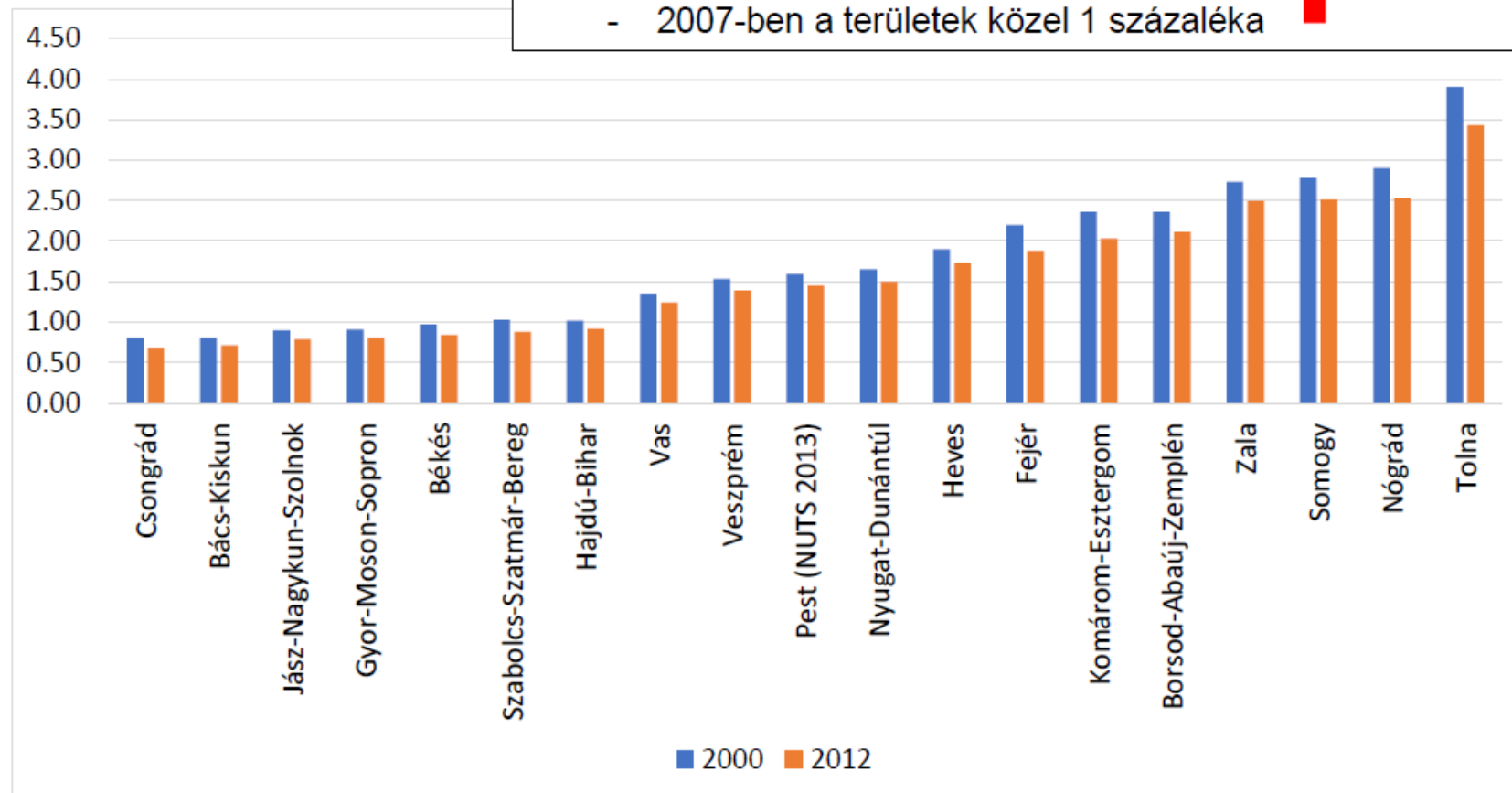

A hatékonyabb vízgazdálkodást támogató gazdálkodási szerződés keretében kezelt mezőgazdasági területek aránya, Eurostat, FSS, 2019

Talajvédelem

A közepes és súlyos talajerózióval veszélyeztetett földterület százalékos aránya mezőgazdasági földterületen:

- 2012-ben a területek közel 3 százaléka
- 2007-ben a területek közel 1 százaléka

A víz által előidézett talajerózió mennyisége Magyarország régióiban, t/ha, JRC, 2019

UNISECO

AZ AGRO-ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁSI
RENDSZEREK FENNTARTHATÓSÁGÁNAK
MEGÉRTÉSE ÉS FEJLESZTÉSE AZ EU-BAN

Európai szakpolitikai folyamatok

A projekt támogatást kapott az Európai Unió Horizont 2020
kutatási és innovációs programja keretében.
Támogatási szerződés száma: N° 773901.

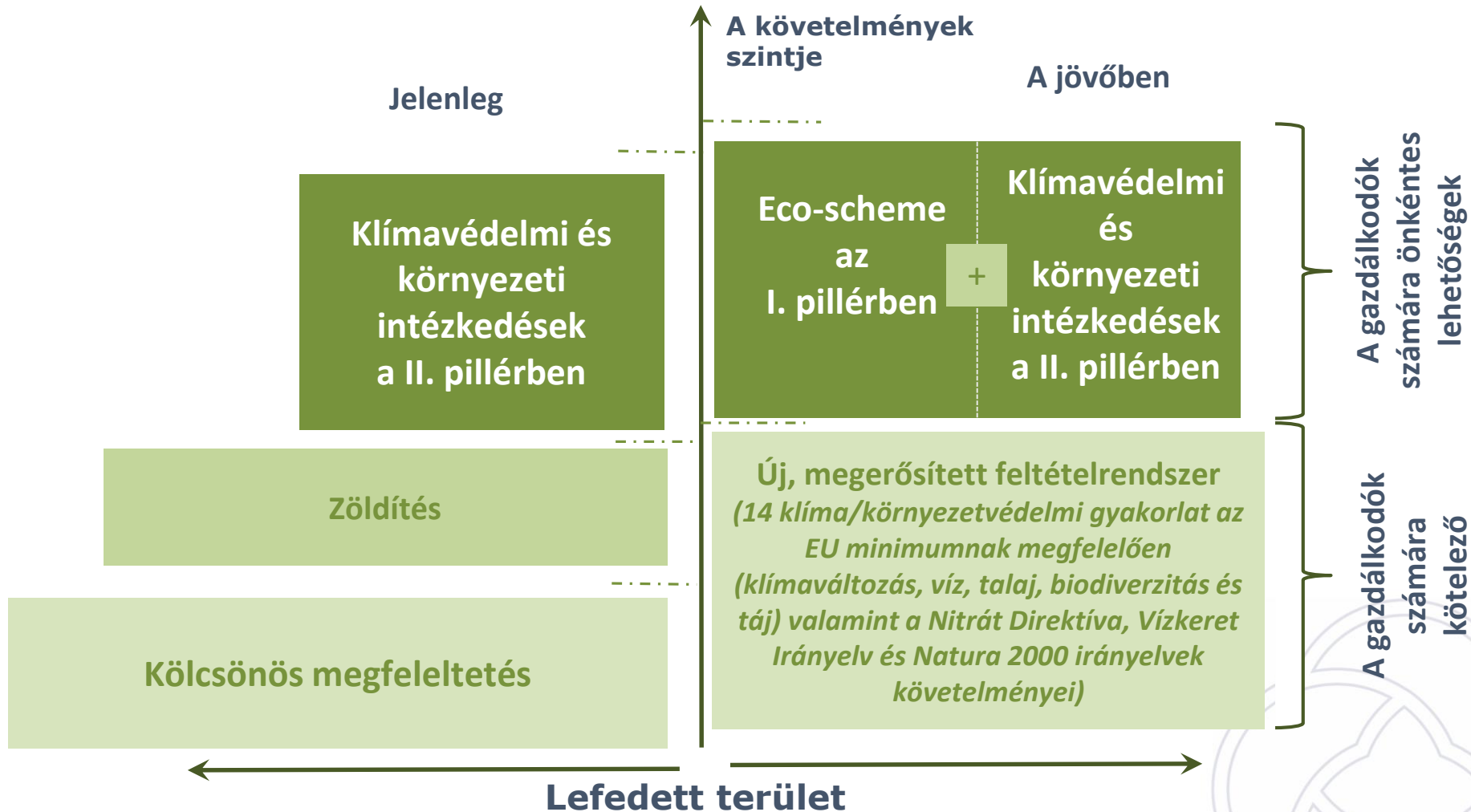

- A KAP a legfontosabb alapját jelenti a magyar és az európai mezőgazdaságnak
A KAP egyszerre szabályoz és egyszerre biztosít forrásokat, valamint egyszerre kell vele a környezeti fenntarthatóság és a gazdasági növekedés céljait segíteni
- A mezőgazdaság az egyik legnagyobb elszenvedője a klimatikus és környezeti változásoknak
A KAP elemi érdeke a környezet és a mezőgazdasági termelés közötti összhang elősegítése a költségek csökkentése érdekében, egyben feladata a termelő tevékenységgel járó környezeti terhelés csökkentése is
- Az agrárszektorra egyre erőteljesebb nyomást helyez az élelmiszerkereskedelem és élelmiszeripar fokozódó koncentrációja
Ezzel szemben sikeresen fellépni akkor lehet, ha egyszerre lépnek előre a termelők a technológiai fejlesztés, az egymással való együttműködés és szakmai tudás fejlesztése terén
- Fenntartható élelmiszer rendszerek – fogyasztói tudatosítás: a társadalom részéről is egyre nagyobb igény mutatkozik az egészséges élelmiszerek és a mezőgazdasági környezettudatos technológiák iránt.
- 2020 után a mezőgazdaságra fordított uniós források csökkennek

Az új KAP tervezett zöld felépítménye

Szaktanácsadás ↔ Tudás átadás ↔ Innováció ↔ Együttműködés

Célkitűzések

- A környezetet tiszteletben tartó és kímélő termelési módszerek, technológiák kifejlesztése és alkalmazása
- A természeti erőforrások, köztük a talaj, a víz és a levegő fenntartható használata

Főbb intézkedések

- Víz és energiatakarékos, környezetkímélő technológiát elősegítő beruházások
- Ökológiai és integrált termelés
- Talajvédelmi beavatkozások
- Hulladékcsökkentést célzó beruházások
- Megújuló energiaforrások használata

UNISECO

AZ AGRO-ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁSI
RENDSZEREK FENNTARTHATÓSÁGÁNAK
MEGÉRTÉSE ÉS FEJLESZTÉSE AZ EU-BAN

Az UNISECO Horizont 2020 kutatási projekt áttekintése

A projekt magyar nyelvű szórólapja:

<https://uniseco-project.eu/assets/content/resources/01-publications/UNISECO-flyer-HU-web.pdf>

A projekt támogatást kapott az Európai Unió Horizont 2020
kutatási és innovációs programja keretében.
Támogatási szerződés száma: N° 773901.

➤ 18 partner 16 országból, a projekt időtartama: 2018.05.01-2021.04.31

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS

University of Natural Resources
and Life Sciences, Vienna

INSTITUTE OF AGRICULTURAL
ECONOMICS AND INFORMATION

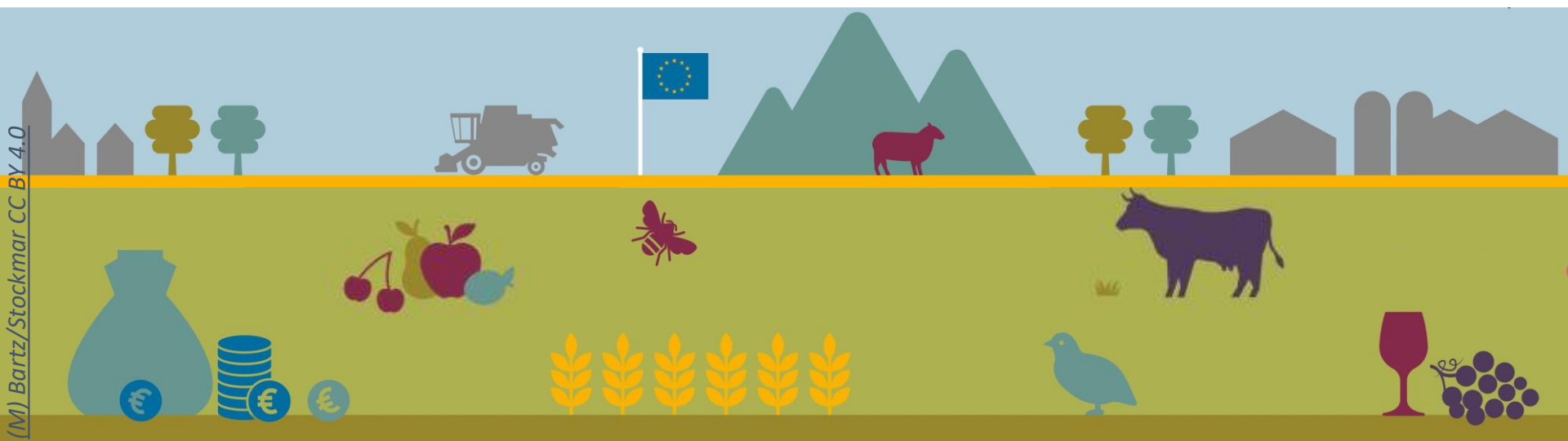
- Az UNESCO projekt elemzési munkájának kulcseleme:
különbéle társadalmi, gazdasági, intézményi és ökológiai környezetbe ágyazott agro-ökológiai gazdálkodási rendszerek feltárása és fenntarthatósági értékelése.

Specifikus célok:

- Az agroökológiai gazdálkodási rendszerekre történő váltást akadályozó és segítő gazdasági-társadalmi és szakpolitikai tényezők megértésének elősegítése
- Innovatív menedzsment stratégiák és kezdeményezések közös kialakítása, amelyek az agroökológiai gyakorlatok alkalmazását segítik az európai mezőgazdaságban
- A termelő üzemek környezeti, gazdasági és társadalmi teljesítményének mérése a javasolt új menedzsment stratégiák és kezdeményezések fenntarthatósági hatásértékeléséhez
- Tanulságok és javaslatok jövőbeni szakpolitikai döntésekhez.

Különböző mezőgazdasági gyakorlatok rendszere, amelyek többé-kevésbé a természetes inputok és folyamatok alkalmazásán alapulnak. Ezekben a rendszerekben a gazdálkodók döntéseiket és tudásukat a helyi megújuló erőforrások fenntartható használatára és a biológiai sokféleség megőrzésére alapozzák, hogy többféle környezeti, gazdasági, társadalmi hasznot nyújtsanak különböző szinteken: a mezőgazdasági gyakorlatok szintjétől a gazdálkodási rendszerig, helyi közösségig és az élelmiszer-rendszer szintjéig.

- 2019 nyár-ősz: A különböző agroökológiai váltási szakaszban lévő gazdaságok környezeti, gazdasági és társadalmi teljesítményének status quo mérése, elemzése
- 2019 nyár-ősz: Az esettanulmányok társadalmi környezetének megértése a szereplői hálózatok és a döntési/irányítási rendszer erőviszonyainak feltérképezésével
- **2019. tél: Az agroökológiai gazdálkodási rendszerekre történő váltást akadályozó és segítő szakpolitikai tényezők megértése**
- 2020. tél-tavaszi: Innovatív menedzsment stratégiák közös megalkotása
- 2020. nyár: Piaci és szakpolitikai ösztönzők elemzése és közös megalkotása
- 2020. ősz: A közösen kialakított menedzsment stratégiák és piaci, szakpolitikai ösztönzők fenntarthatósági hatásainak felmérése
- 2020. tél-tavaszi: Tanulságok levonása a jövőbeni szakpolitikák és gyakorlat számára

UNISECO

AZ AGRO-ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁSI
RENDSZEREK FENNTARTHATÓSÁGÁNAK
MEGÉRTÉSE ÉS FEJLESZTÉSE AZ EU-BAN

A hazai esettanulmány áttekintése

Előrelépések a fenntartható természeti erőforrásokkal való hatékony gazdálkodás felé a gazdasági életképesség fokozása érdekében a közepes méretű (300-1000 ha) szántóföldi gabona-fehérje-olaj növény termesztő gazdaságokban Magyarországon

Link: <https://uniseco-project.eu/case-study/hungary>

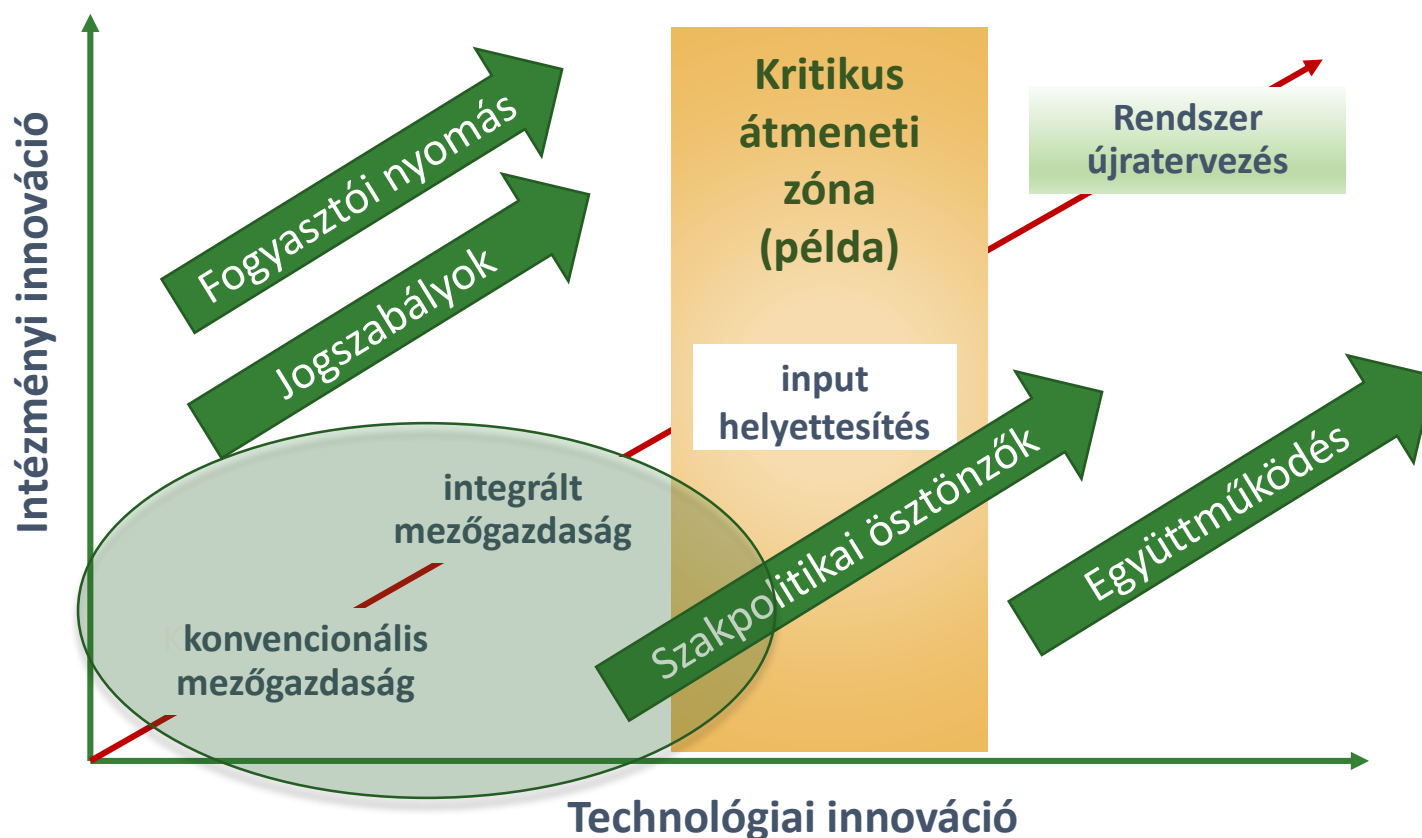
A projekt támogatást kapott az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programja keretében.
Támogatási szerződés száma: N° 773901.

Talaj és víz: a legfontosabb természeti erőforrásaink a termelésben

- A talajminőség fenntartása és a talajban a víz hatékony megtartása a mezőgazdasági termelés fontos eszközei, a talaj egészségének fenntartása a gazdálkodók közvetlen gazdasági érdekeit szolgálja.
- A talajkímélő gazdálkodási gyakorlatok adaptálása az első lépésnek tekinthető a profitorientált szántóföldi gazdálkodási rendszerekből agroökológiai gazdálkodási rendszerekre történő áttérés felé.
- A talajkímélő gazdálkodási gyakorlatok és a kapcsolt műveletek alkalmazásával csökkenthetők a technológia működési költségei, miközben a víz megmarad a talajban, elősegíthető a talaj biota, és a szén lábnyom (CO₂-kibocsátás) csökkenthető.

A legtöbb hazai gazdaság az ábra alsó harmadában, a konvencionális mezőgazdaság szakaszában van

Talajminőség hosszú távú fenntartása/javítása + gazdasági fenntarthatóság:

Hogyan lehet a agroökológiai gyakorlatokat integrálni profit-orientált szántóföldi gazdálkodási rendszerekbe a talajminőség fenntartása és javítása érdekében, anélkül hogy ez jelentős negatív hatásokkal lenne a termelő üzemek gazdasági életképességére?

Kutatási kérdések

- Milyen tényezők segítik elő illetve gátolják a talajkímélő, -megőrző gazdálkodás környezeti teljesítményének javítását, a gazdasági teljesítmény fenntartása mellett?
- Melyek a fenntartható agroökológiai gazdálkodási rendszerek felé történő elmozdulás mozgatórugói a szántóföldi talajkímélő, -megőrző gazdálkodás esetében üzemi szinten?
- Milyen társadalmi-gazdasági és környezeti következményekkel jár a hagyományos gazdálkodási gyakorlatokról az agroökológiai gazdálkodásra való áttérés a szántóföldi talajkímélő, -megőrző gazdálkodási rendszerekben?
- Melyek az innovatív stratégiák, és ösztönzők: ezek miért sikeresek (vagy sikertelenek), hogy előmozdítsák a magán és közjavaknak együttes előállítását a szántóföldi talajkímélő-megőrző gazdálkodási rendszerekben?
- Hogyan lehet a gazdaság szintjén biztosítani a gazdasági és társadalmi fenntarthatóságot a magán- és közjavak életképes előállítása mellett (túlságos állami forrásfüggés nélkül)?

Köszönöm a figyelmet!

KAPCSOLAT

Hazai kapcsolattartó:

Dr. Balázs Katalin

Geonardo Kft.

Email: uniseco@geonardo.com

Dr. Gerald Schwarz

Email: gerald.schwarz@thuenen.de

Telefon: +49 531 596 5140

Thünen Agrárgazdasági Kutató Intézet

Bundesallee 63 38116 Braunschweig

NÉMETORSZÁG

KÖVESSEN BENNÜNKET!

UNISECO honlap és

Agro-ökológiai Tudás Központ

<https://uniseco-project.eu>

UNISECO Project

UNISECO Project

Íratkozzon fel a rendszeres hírlevelünkre és kövessen bennünket közösségi média csatornáinkon!

**KOORDINÁLÓ
INTÉZMÉNY**

A projekt támogatást kapott az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programja keretében. Támogatási szerződés száma: N° 773901.